

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการด้านกิจการนักศึกษา และด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย กับความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความสุขสมบูรณ์

- 1.1 ความหมายของความสุขสมบูรณ์
- 1.2 องค์ประกอบของความสุขสมบูรณ์
- 1.3 ความสำคัญของความสุขสมบูรณ์

2. ความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษา

- 2.1 ลักษณะของวัยรุ่น
- 2.2 ความเจ็บป่วยของวัยรุ่น
- 2.3 ความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษา

3. การดำเนินการด้านกิจการนักศึกษา

- 3.1 ความหมายของการดำเนินการด้านกิจการนักศึกษา
- 3.2 ความสำคัญของการดำเนินการด้านกิจการนักศึกษา
 - 3.2.1 ความสำคัญต่อนักศึกษา
 - 3.2.2 ความสำคัญต่อสถาบัน
- 3.3 การดำเนินการด้านกิจการนักศึกษา
 - 3.3.1 งานวินัยนักศึกษา
 - 3.3.2 งานกิจกรรมนักศึกษา
 - 3.3.3 งานบริการหอพักนักศึกษา
- 3.4 ความเกี่ยวข้องกันระหว่างการดำเนินการด้านกิจการศึกษากับความสุขสมบูรณ์

4. สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย

- 4.1 ความหมายของสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย
- 4.2 ความสำคัญของสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย
- 4.3 ความเกี่ยวข้องกันระหว่างสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยกับความสุขสมบูรณ์

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศไทย

5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. ความสุขสมบูรณ์

1.1 ความหมายของความสุขสมบูรณ์

แนวคิดเกี่ยวกับความสุขสมบูรณ์ เริ่มจากนายแพทย์ชาวอเมริกัน ชื่อ Halbert L. Dunn เป็นผู้เน้นว่ามนุษย์ทุกคนประกอบด้วย ร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ ซึ่งแยกจากกันไม่ได้ (Dunn 1961 อ้างถึงใน ประพนอม รอดคำดี , 2538) ต่อมา Don Ardell ได้ให้ความหมายในตำรา High Level Wellness ว่าเป็นแนวทางของชีวิตซึ่งบุคคลได้ออกแบบเพื่อความ สุขในชีวิต การมีระดับสุขภาพดี และความผาสุก ที่เป็นไปได้ระหว่างที่บุคคลนั้น ดำรงชีวิตอยู่ โดยบุคคลที่มีความสุขสมบูรณ์ระดับสูง มีลักษณะดังนี้ มีการพัฒนาด้านร่างกายของบุคคลนั้น การแสดงออกของอารมณ์อย่างมีประสิทธิภาพ การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลรอบข้าง การตระหนักเกี่ยวกับสุขภาพจิต และสุดท้ายการให้ความเอาใจใส่ต่อ จริยธรรม ค่านิยม และจิตวิญญาณ (Ardell cited in Prentice , 1990)

สำหรับ John Travis ได้ให้ความหมายของระดับความสุขสมบูรณ์สูงไว้ว่ามีความหมายมากกว่าการปราศจากโรค เป็นภาวะสุขภาพสมบูรณ์ในร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ ภาวะนี้บุคคลมีความสุขโดยตรงในชีวิต และมีปฏิสัมพันธ์ที่แท้จริง ความสุขสมบูรณ์ที่แท้จริงหมายถึงการมีชีวิตอยู่ในภาวะซึ่งบุคคลรู้สึกว่าร่างกายแข็งแรงดี อารมณ์เกือบจะคงที่ ชอบชีวิตของตัวเอง มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในทางบวก ได้รับการยกย่อง สามารถควบคุมความเครียดในชีวิตของตนเองได้สำเร็จ เมื่อพบกับความเครียดมีแนวทางในการแก้ปัญหาได้ มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีความสนุกในชีวิต มีความคิดสร้างสรรค์ และประสบความสำเร็จ (John Travis cited in Smith , Christopher M. and Smith, Sandra F. ,1990)

ความสุขสมบูรณ์ดังกล่าวมานั้น เป็นมโนทัศน์และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ สติปัญญา และจิตวิญญาณ ซึ่งยังไม่ครอบคลุมทุกด้านของการมีความสุขสมบูรณ์

ผู้ที่ได้ให้ความหมายของคำว่าความสุขสมบูรณ์ได้ครอบคลุมและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปคือ Hettler ซึ่งได้ให้ความหมายดังนี้ ความสุขสมบูรณ์ (wellness) คือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชีวิต ทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ สติปัญญา การงานอาชีพ และด้านจิตวิญญาณ กระบวนการดังกล่าวนี้ มีความต่อเนื่องสั่งสม โดยมุ่งการพัฒนาชีวิต

ไปพร้อม ๆ กันทุกด้าน โดยรักษาสมดุลด้านต่างๆ ของชีวิตอย่างมีระบบ ทั้งนี้เพราะความเป็นอยู่แต่ละด้านต่างก็ส่งผลถึงกันและกัน นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงชีวิตด้านหนึ่งด้านใด ยังส่งผลกระทบต่อกระทั่งถึงความสุขสมบูรณ์โดยรวมด้วย เครื่องมือที่ Hettler ใช้คือแบบวัดความสุขสมบูรณ์ ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์แบบที่สุดเท่าที่จะสามารถหาได้ในปัจจุบัน เพราะประกอบด้วยการใช้ชีวิตทั้ง 6 ด้าน ที่ครอบคลุมบุคคลทั้งคน เครื่องมือนี้พบว่าผู้นิยมใช้จนแพร่หลายไปสู่สถาบันอื่น ๆ ในอเมริกา (Hettler, 1992 อ้างถึงใน ประพนอม รอดคำดี, 2538)

1.2 องค์ประกอบของความสุขสมบูรณ์

รูปแบบของความสุขสมบูรณ์นั้นต้องครอบคลุมบุคคลทั้งบุคคล ซึ่งประกอบด้วย การใช้ชีวิต 6 ด้านดังนี้ (ประพนอม รอดคำดี, 2538 ; ชุตินา บูรณธินิต, 2539 ; Bruce, 1993)

1.2.1 ด้านร่างกาย (Physical) บุคคลสามารถ คงสภาพความยืดหยุ่นและความแข็งแรงของหลอดเลือดและหัวใจอยู่เสมอ ไม่มีอาการเหนื่อยง่าย ไม่มีอาการเจ็บหน้าอก มีพฤติกรรมที่เหมาะสมด้านการป้องกันโรค รู้จักการเริ่มต้นของการเจ็บป่วย รวมทั้งรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เป็นการบ่งบอกถึงสภาวะทางกายและโภชนาการ การดูแลตนเองด้านสุขภาพ ในเรื่องของการดูแลสุขภาพทางร่างกาย การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ การรักษาความปลอดภัยทั้งจากอุบัติเหตุ การใช้ยา และจากสภาพแวดล้อมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้

1.2.2 ด้านสังคม (Social) แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมหรือเสียสละเพื่อชุมชน อันแสดงถึงการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของคนกับคนและคนกับธรรมชาติ เพื่อสร้างความสุขสมบูรณ์ให้เกิดขึ้นในสังคม ครอบคลุมถึงการรักษาสภาพแวดล้อม โดยการประหยัดพลังงานต่าง ๆ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีการตระหนักรู้ด้านสังคมในเรื่องของการปฏิบัติตนต่อบุคคลอื่น

1.2.3 ด้านอารมณ์ (Emotional) แสดงออกถึงการตระหนักรู้ และยอมรับความรู้สึกของผู้อื่น ตระหนักรู้ด้านเพศสัมพันธ์และอารมณ์ การมีความรู้สึกต่อตนเองและต่อการมีชีวิตอยู่ในทางที่ดี ครอบคลุมถึงการปฏิบัติตนทางด้านอารมณ์ และเพศสัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสม ไม่ทำร้ายบุคคลอื่น มีการระบายความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม และรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองกระทำ มีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสามารถประเมินสภาพอารมณ์และข้อเสีย (ทางอารมณ์) ของตนเองได้ตามความเป็นจริง เพื่อสร้างความสุขสมบูรณ์ของตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.2.4 ด้านสติปัญญา (Intellectual) แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมคิดสร้างสรรค์ในกิจกรรมทุกอย่าง รู้จักใช้แหล่งทรัพยากรที่มี เพื่อขยายพรมแดนความรู้ไปสู่การพัฒนาทักษะและศักยภาพของตน โดยต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถทางสติปัญญา อยู่เสมอจากแหล่งที่มีอยู่รอบตัว มีการติดตามความเคลื่อนไหวทางสังคมอยู่เสมอ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับบุคคลอื่นในสังคมได้ มีการพัฒนาทักษะทุกด้านของตน ซึ่งเป็นความสุขสมบูรณ์ด้านสติปัญญา

1.2.5 ด้านการงานอาชีพ (Occupational) แสดงออกถึงความพึงพอใจต่อการทำงาน ที่รับผิดชอบ รวมทั้งความรู้สึกด้านดี ต่อการทำงานนั้น ๆ เป็นความสุขสมบูรณ์ในหน้าที่ ซึ่งครอบคลุมการเรียน และการเตรียมอาชีพในอนาคตของนิสิตนักศึกษา

1.2.6 ด้านจิตวิญญาณ (Spiritual) แสดงออกถึงการแสวงหาความหมายของชีวิต และการมีเป้าหมายของชีวิต รวมทั้งแสดงความรู้สึกด้านดีงามต่อชีวิตและธรรมชาติที่อุบัติขึ้นในโลกอันเป็นความสุขสมบูรณ์ด้านจิตใจและคุณธรรม

1.3 ความสำคัญของความสุขสมบูรณ์

องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ให้คำจำกัดความคำว่า “ สุขภาพ ” หมายถึงภาวะความสมบูรณ์ของร่างกาย จิตใจ และความผาสุกในสังคม มิใช่เพียงแต่ไม่เป็นโรค หรือมีสุขภาพแข็งแรงเท่านั้น ดังนั้นการปราศจากโรค ไม่ได้หมายความว่าสุขภาพทั้งหมดจะดี เพราะบุคคลประกอบด้วยร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันและมีผลกระทบถึงกันและกันได้ จนไม่สามารถแยกส่วนได้เด็ดขาด ชีวิตและสุขภาพของบุคคลได้รับผลกระทบจากทุกสิ่งทุกอย่าง ที่บุคคลนั้นมีปฏิกริยาต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม เช่น บรรยากาศ อาหารที่มีประโยชน์ ความสะอาดกสบายของที่พักอาศัย การได้สูดอากาศบริสุทธิ์ และได้ดื่มน้ำสะอาด รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่เข้าไปเกี่ยวข้อง เช่น ครอบครัว คนรัก นายจ้าง ผู้ร่วมงาน เพื่อน ๆ นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ อีกหลากหลาย ดังนั้นการมองถึงสุขภาพของบุคคล จะต้องมองโดยภาพรวมทั้งหมดของบุคคลนั้นว่าเป็นสุขภาพของบุคคลโดยรวม ปัจจัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม จิตวิญญาณ และสิ่งแวดล้อม ล้วนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังมีส่วนเกี่ยวข้อง กับคุณภาพชีวิตโดยรวมของแต่ละบุคคล

การมองสุขภาพของบุคคลโดยรวมนั้นได้รวมเข้าไว้ในมิติศน์ของความสุขสมบูรณ์ทางด้านบวก ซึ่งความสุขสมบูรณ์ทางด้านบวกนี้นำไปสู่ การปราศจากอาการแสดงของโรคและความเจ็บปวด ความสามารถที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการให้สำเร็จและมีการใช้เวลาอย่างเหมาะสม รวมทั้งเป็นผู้มีจิตวิญญาณที่ดี

การคงไว้ซึ่งระดับความสุขสมบูรณ์สูงในชีวิต จะช่วยให้บุคคลมีชีวิตที่มีความสุข และมีความหมายมากขึ้น ถ้ามีระดับความสุขสมบูรณ์ต่ำ ไม่ว่าจะ เป็นโดยรวมหรือแต่ละด้าน ก็จะมีผลกระทบต่อชีวิตของบุคคลนั้นเช่นกัน (Edlin and Golanty, 1992)

นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นว่าความสุขสมบูรณ์ด้านร่างกายมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมสุขภาพ การมีภาวะโภชนาการที่ดี จะช่วยให้การทำหน้าที่ของร่างกายอยู่ในระดับ สูง มีความสามารถทางสติปัญญา มีอารมณ์ที่พึงพอใจ ได้รับพลังงานที่เพียงพอ มีกำลังที่จะ ช่วยเหลือต่อสู้อชีวิตได้ยืนนาน การขาดสารอาหารหรือได้รับสารอาหารมากเกินไป นำไปสู่การเสีย สุขภาพ และสุขภาพอ่อนแอเพิ่มขึ้นเจ็บป่วยได้ง่าย การไม่ออกกำลังกายก็ทำให้สุขภาพทรุดโทรมได้เช่นกัน การรักษาสุขภาพร่างกายให้สมบูรณ์ ไม่เพียงแต่ทำให้บุคคลนั้นดูแข็งแรง มากขึ้น ตามภาพที่ปรากฏแก่สายตาผู้อื่นเท่านั้น แต่ยังช่วยป้องกันโรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง และโรคอ้วน นอกจากนี้การออกกำลังกายทำให้ภาพลักษณ์ของตนเองดีขึ้น มีความ ผาสุกทางอารมณ์มากขึ้น และบางคนมีความรู้สึกทางด้านจิตวิญญาณที่ดีขึ้น การดูแลสุขภาพ ร่างกายของตนเองจะช่วยให้การดูแลจิตใจและจิตวิญญาณของตนเองดีขึ้นด้วย (Edlin and Golanty, 1992 ; Prentice, 1990 ; Smith, Christopher M. and Smith, Sandra F., 1990)

ความสุขสมบูรณ์ทางสังคมมีผลต่อความสุขสมบูรณ์ในชีวิต การมีทักษะทาง สังคม ทักษะการสื่อสาร และปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นจุดสำคัญในการพัฒนาด้าน จิตใจอันนำไปสู่การมีชีวิตที่สุขสมบูรณ์ได้ประการหนึ่ง ส่วนความสุขสมบูรณ์ด้านสติปัญญา เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับการเจริญเติบโตของร่างกายมีความเกี่ยวข้องทั้งความสามารถ ด้านร่างกาย ทักษะทางสังคม สภาพอารมณ์ และค่านิยมด้านจิตวิญญาณ (Prentice, 1990)

ความสุขสมบูรณ์ด้านอารมณ์ก็มีผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ พบว่า ถ้ามีความเครียดและอารมณ์ไม่ดี ร่างกายจะผลิตสารเคมีทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในร่างกาย และนำไปสู่การเป็นโรคได้ บางทีการมีอารมณ์ดีสามารถผลิตสารเคมีที่สมดุลเปลี่ยนความเจ็บป่วย ให้นายไปได้ มีความเชื่อว่าจิตใจและอารมณ์มีอิทธิพลต่อร่างกาย และการสร้างเสริมระบบ ภูมิคุ้มกันโรคได้

ในความสุขสมบูรณ์ด้านจิตวิญญาณนั้น มีผลกระทบต่อสุขภาพเช่นกันไม่ว่า บุคคลจะมีค่านิยม ความเชื่อ มาจากแหล่งใด ๆ ก็ตาม ถ้าบุคคลมีจิตวิญญาณทางด้านบวก มากกว่า จะสามารถเชื่อมโยงกับความสามารถได้ดีกว่า และมีพลังดูแลรักษาตนเองได้ดีกว่า พลังงานนี้ ทำให้บุคคลมีความเข้มแข็งได้รับชัยชนะในส่วนต่าง ๆ ของชีวิต เช่นเดียวกับการมี แรงจูงใจที่จะหลีกเลี่ยงสิ่งไม่ดี และพฤติกรรมการทำลายตนเอง แต่ถ้าบุคคลมีจุดอ่อน หรือมีปรัชญาส่วนบุคคลในด้านลบ ความคิดที่ออกมาอาจจะก่อให้เกิดอารมณ์ และปฏิกิริยา

ทางร่างกายในด้านลบได้ ถ้าด้านจิตวิญญาณถูกคุกคาม สุขภาพร่างกาย และจิตใจจะมีผลกระทบได้ อาจนำไปสู่ความคิดวิกลจริต หรือความกลัว (Smith , Christopher M. and Smith, Sandra F. ,1990)

จะเห็นได้ว่าความสุขสมบูรณ์ทั้ง 6 ด้านส่งผลกระทบถึงกันและกันได้ ความสุขสมบูรณ์แต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับสุขภาพ มีความสำคัญต่อชีวิตของบุคคลที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายในชีวิตทั้งระยะสั้นและระยะยาว ระดับความสุขสมบูรณ์สูง สามารถช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในเป้าหมายที่วางไว้ได้ (Edlin and Golanty , 1992 ; Prentice , 1990 ; Smith , Christopher M. and Smith, Sandra F. ,1990)

นอกจากนี้การมีสุขภาพดีจะช่วยส่งเสริมให้บุคคลประสบผลสำเร็จในการพัฒนาทักษะ 4 ด้าน ได้แก่ การมีเอกลักษณ์ของตน การเป็นอิสระด้วยตัวเอง การรับภาระรับผิดชอบได้ และการพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งช่วยให้ชีวิตประสบผลสำเร็จน่าพึงพอใจและมีผลงานปรากฏ ทำให้มีความสุขยิ่งขึ้น ในทางตรงกันข้าม คนที่มีสุขภาพไม่ดีก็จะไม่ประสบผลสำเร็จในชีวิต ขาดโอกาสที่จะสร้างผลงาน ทำให้ความพึงพอใจในชีวิตลดน้อยลง ถ้าการเจ็บป่วยนั้นรุนแรงและเรื้อรังมาก ก็จะมีผลต่อแผนการชีวิตในวัยผู้ใหญ่ต่อ ๆ ไปอีก (Hahn and Payne , 1991 : 4 : 6 อ้างถึงใน ประพนอม รอดคำดี , 2538)

ความสุขสมบูรณ์จึงมีความสำคัญไม่ว่าจะเป็นในด้านใดก็ตาม เพราะความสุขสมบูรณ์แต่ละด้านจะส่งผลกระทบถึงกันและกันได้ และการมีความสุขสมบูรณ์สูงจะช่วยให้บุคคลนั้นมีความสุข ความสำเร็จในชีวิตได้ต่อไป

2. ความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษา

2.1 ลักษณะของวัยรุ่น

วัยรุ่น (Adolescent) ในทศวรรษนี้ เด็กต้องอยู่ในสถานการศึกษานานขึ้น การเป็นผู้ใหญ่ที่พึ่งตัวเองได้ทางเศรษฐกิจต้องยืดระยะเวลาออกไปอาจแบ่งช่วงวัยรุ่นเป็น 3 ระยะ คือ อายุ 12 - 15 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นแรก อายุ 16 - 17 ปี เป็นวัยรุ่นตอนกลาง และ อายุ 18 - 25 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนปลาย (ศรีเรือน แก้วกังวาล , 2538) ในบางตำราจะพบว่าอายุ 14 - 21 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นตอนปลาย (Fontaine and Fletcher , 1995) และอายุ 18 - 35 ปี ถือว่าเป็นระยะผู้ใหญ่ตอนต้น (Gallagher and Preidler , 1987)

นักศึกษาอยู่ในช่วงอายุ 17 - 22 ปี จึงเป็นช่วงครอบคลุมวัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งนักวิชาการหลายท่านมีความเห็นตรงกันในเรื่องวัยรุ่นว่า เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างทั้งร่างกายและพฤติกรรม อารมณ์ จิตใจ ความคิดสติปัญญา มีการ

เจริญของวุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์ พยายามต่อสู้กับค่านิยมที่ขัดแย้ง ทศนคติ และความสนใจต่าง ๆ กับความรับผิดชอบระหว่างบุคคลที่เพิ่มขึ้น วัยรุ่นเป็นระยะวิกฤตสำหรับการพัฒนาตนเอง เอกลักษณ์และภาพลักษณ์ของตน พัฒนาการทางกายเจริญเติบโตถึงขีดสมบูรณ์ เพื่อทำหน้าที่อย่างเต็มที่ ส่วนพัฒนาการทางอารมณ์นั้นเป็นผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลง และความเจริญเติบโตทางร่างกาย ทำให้มีอารมณ์ เปลี่ยนแปลงง่าย สับสน อ่อนไหว มีความเข้มของอารมณ์สูง ซึ่งขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพดั้งเดิมของแต่ละบุคคล อารมณ์ที่เกิดขึ้นมีหลากหลาย อารมณ์ เช่น รัก ชอบ โกรธ กลียด อิจฉา เห็นอกเห็นใจ สับสน เป็นต้น ในการพัฒนาการทางสังคมนั้น ระยะแรกมักยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ต่อมาจะมีการปรับตัว เริ่มเข้าใจว่าสังคมที่ตนเป็นสมาชิกต้องมีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และต้องมีความร่วมมือช่วยเหลือกัน จะเริ่มตระหนักถึงสิทธิหน้าที่และบทบาทของตนและผู้อื่น เริ่มฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น (ป้าณี จิตวิวัฒนา , 2539 ; ศรีเรือน แก้วกังวาล , 2538 ; Gallagher and Preidler , 1987 ; Clinton and Nelson , 1996)

2.2 ความเจ็บป่วยของวัยรุ่น

ความเจ็บป่วยและสุขภาพสมบูรณ์ของวัยรุ่นเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นในชีวิต เพราะเป็นวัยสำคัญที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ ต่อสู้กับปัญหาสำคัญต่าง ๆ ทำงานหาเงิน เพื่อเลี้ยงชีพตนเอง และครอบครัวต่อไปในอนาคต ซึ่ง Webb (1994) มีความเห็นว่าในศตวรรษที่ 21 ผู้ดูแลสุขภาพจะน้อยกว่าผู้ใช้บริการ ซึ่งจะมีมากขึ้น ดังนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องป้องกันความเสี่ยงของวัยรุ่น และให้โอกาสสูงสุดสำหรับการดูแลสุขภาพที่ดีกว่า ในช่วงระยะเวลาที่ยาวนานกว่า เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการคงไว้ซึ่งระดับความสุขสมบูรณ์สูงทั้ง 6 ด้าน

จากรายงานของ Chief Medical officer 's Report เมื่อปี 1990 พบว่า เพศชายอายุ 15 - 24 ปี จากจำนวนผู้ตาย 3,081 คน ตายเนื่องจากได้รับบาดเจ็บและสารพิษมากที่สุด ร้อยละ 68 รองลงมาคือ โรคระบบไหลเวียน ร้อยละ 19 เนื้องอกชนิดร้ายแรง ร้อยละ 9 และสาเหตุอื่น ๆ ร้อยละ 4 เพศหญิงอายุ 15 -24 ปี จากจำนวนผู้ตาย 1,192 คน ตายเนื่องจากได้รับบาดเจ็บและสารพิษมากที่สุดเช่นกันแต่น้อยกว่าเพศชายคือ ร้อยละ 41 แต่รองลงมาตายจากสาเหตุอื่น ร้อยละ 34 เนื้องอกชนิดร้ายแรง ร้อยละ 17 และโรคระบบไหลเวียนเป็นสาเหตุการตายที่น้อยที่สุดเพียงร้อยละ 8 (Webb , 1994) ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของวัยรุ่นคือ การแยกจากครอบครัว การใช้ชีวิตเป็นอิสระและจะเป็นผู้ใหญ่ในสังคม พบว่ามีปัญหาทางอารมณ์มากขึ้น มีการฆ่าตัวตาย และมีพฤติกรรมทำลายตัวเอง เช่น การใช้ยาเสพติด ติดเหล้า รับประทานมากผิดปกติ และมีความผิดปกติทางเพศสัมพันธ์ (Taylor , 1994) ความผิดปกติ

ทางจิตของวัยรุ่นที่พบได้อีก เช่น มีความวิตกกังวล ไม่มีประสิทธิภาพในการจัดการแก้ปัญหา หรือแยกตัวจากสังคม เบื่ออาหารคลื่นไส้อาเจียน เป็นต้น (Scheutz , 1996 ; Simon and Goyette , 1995)

สำหรับประเทศไทยจากสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สาเหตุการตายในปี 2538 ของประชากร พบว่าสาเหตุการตายที่สำคัญอันดับ 1 คือ โรคหัวใจ อันดับ 2 อุบัติเหตุ และสารพิษ อันดับ 3 โรคมะเร็งทุกชนิด อันดับ 4 โรคความดันโลหิตสูงและหลอดเลือดในสมอง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ , 2538)

จะเห็นว่า แม้สาเหตุการตายเรียงตามลำดับของในประเทศ และต่างประเทศ จะแตกต่างกัน แต่ลักษณะของสาเหตุการตายไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมของบุคคลมากกว่าการตายจากเชื้อโรค ซึ่งสามารถป้องกันได้ ดังนั้นถ้าวัยรุ่นมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม มีการดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง โอกาสที่จะมีความสุขสมบูรณ์ในชีวิต ด้านอื่น ๆ ก็จะมีสูงขึ้นด้วย

2.3 ความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีรายงานการวิจัยของ ประพนอม รอดคำดี (2538) ที่ศึกษาความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษาได้ครอบคลุม 6 ด้าน โดยทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาระดับความสุขสมบูรณ์ของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยได้ศึกษาความสุขสมบูรณ์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ในมหาวิทยาลัยจำกัดรับของรัฐทั้ง 9 แห่งในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสุขสมบูรณ์ของนิสิตนักศึกษา ด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ สติปัญญา การงานอาชีพ และด้านจิตวิญญาณ รวมทั้งศึกษาสมการพยากรณ์ที่ทำนายความสุขสมบูรณ์ของนิสิตนักศึกษา แล้วนำเสนอรูปแบบการพัฒนาความสุขสมบูรณ์ของนิสิตนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ทั้ง 4 สาขาวิชา คือ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี และ วิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 2,948 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.4) มีความสุขสมบูรณ์ในระดับปานกลาง ส่วนระดับสูงและต่ำใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 15.4 และ 14.2 ตามลำดับ โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและความสุขสมบูรณ์ดังนี้

- 1) เพศ พบว่านิสิตหญิงมีคะแนนความสุขสมบูรณ์สูงกว่าชาย
- 2) อายุ พบว่าอายุของนิสิต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขสมบูรณ์ด้าน สติปัญญา เพราะเมื่อนิสิตมีอายุมากขึ้น ได้สัมผัสกับสภาพแวดล้อมเพิ่มขึ้น มีประสบการณ์ ในการแก้ปัญหาที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน ย่อมส่งผลให้ผู้นั้นมีแบบแผนการใช้ชีวิตที่

เปิดกว้าง รู้แหล่งข้อมูลที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ และประกอบการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น แสดงถึงความสุขสมบูรณ์ทางสติปัญญา แต่อายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสุขสมบูรณ์ด้านร่างกาย อาจเนื่องจากเมื่อมีอายุมากขึ้น เรียนในปีที่สูงขึ้น บางสาขาวิชาต้องฝึกงาน และเรียนหนักมากขึ้น ทำให้เวลาที่จะสนใจต่อการออกกำลังกาย รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และมีการพักผ่อนน้อยลง จึงมีความสุขสมบูรณ์ทางกายลดลง

3) ชั้นปี พบว่าความสุขสมบูรณ์โดยรวมของแต่ละชั้นปี มีคะแนนใกล้เคียงกัน โดยปี 4 มีคะแนนน้อยกว่าแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่า ด้านร่างกาย และด้านสังคมนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สูงกว่าชั้นปีที่ 4 แต่ด้านสติปัญญา การงานอาชีพ และด้านจิตวิญญาณ นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สูงกว่าชั้นปีที่ 1

4) สาขาวิชา พบว่านิสิตนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสุขสมบูรณ์โดยรวมและมีคะแนนต่ำสุด ส่วนนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีคะแนนความสุขสมบูรณ์สูงสุด

5) เวลาที่ใช้ในการดูโทรทัศน์ พบว่ามีความสัมพันธ์ทางลบกับความสุขสมบูรณ์ด้านร่างกายและด้านสังคม

6) ที่พักอาศัย พบว่าที่พักอาศัยของนิสิตนักศึกษา ที่เป็นของตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสุขสมบูรณ์

7) ค่าใช้จ่ายต่อเดือน พบว่าค่าใช้จ่ายต่อเดือนของนิสิตนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสุขสมบูรณ์ด้านร่างกายและด้านสังคม

8) คุณภาพของบริการสวัสดิการและสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนความสุขสมบูรณ์ของนิสิตนักศึกษา

9) พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนความสุขสมบูรณ์ของนิสิตนักศึกษา

สมการพยากรณ์มีความสามารถอธิบายความผันแปรของคะแนนความสุขสมบูรณ์ของนิสิตนักศึกษา ได้ร้อยละ 19.2

$$\text{ความสุขสมบูรณ์} = 277.974 + 2.322 \text{ พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม} - 10.267 \text{ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี} - 8.041 \text{ ที่พัก (บ้านตนเอง)} - 8.426 \text{ สาขามนุษยศาสตร์} + 4.076 \text{ เพศหญิง} + .049 \text{ เวลาที่อ่านนิตยสารและหนังสือพิมพ์}$$

รูปแบบการพัฒนาความสุขสมบูรณ์มีกลวิธี 8 ประการ คือ พิจารณาองค์รวมของความสุขสมบูรณ์และปัจจัย , ประเมินความสุขสมบูรณ์เป็นระยะ ๆ ตั้งแต่แรกเข้าศึกษา , คำนึงถึงค่านิยม ความเชื่อของทุกคน , เลือกผู้นำที่มีความผูกพันกับภาระงาน , ปรับเปลี่ยนบรรทัดฐานของกลุ่ม , ฝึกฝนทักษะที่จำเป็น , จัดกลุ่มช่วยเหลือและกระตุ้นให้เกิดแนวคิดใหม่ ทั้งนี้รูปแบบ

การพัฒนาเป็นลักษณะวงกลมซ้อนกัน 3 วง อันแสดงถึงความเคลื่อนไหวต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง (ประนอม รอดคำดี , 2538)

จะเห็นได้ว่า ความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษานั้น ยังอยู่ในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษา รวมทั้ง การประเมินความสมบูรณ์ของนักศึกษา เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษามีความสมบูรณ์ ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือที่ดีจากทุกฝ่าย จึงจะประสบความสำเร็จ

3. การดำเนินการด้านกิจการนักศึกษา

3.1 ความหมายของกิจการนักศึกษา

กิจการนักศึกษาในความหมายเดิมใช้คำว่า งานบุคลลากรนักศึกษา (Student Personal Work) ครูคอสตัน Crookston (1976) ได้เสนอแนะให้ใช้คำว่า Student Affairs แทนคำว่า Student Personal Work ในปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกจึงนิยมใช้คำว่า Student Affairs (สำเนาฯ ขจรศิลป์ , 2539) เมื่อแปลเป็นภาษาไทย พบว่ามีการใช้คำว่า “ กิจการนักศึกษา ” หรือ “ กิจการนิสิต ”

กิจการนักศึกษา (Student Affairs) เป็นงานที่อธิการบดี หรืออธิการ มอบหมายให้รองอธิการบดี หรือ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบอำนวยความสะดวก จัดการ ควบคุม ประสานงาน ส่งเสริมให้นักศึกษามีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ อย่างสมบูรณ์ เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษา และสามารถใช้เวลาในมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุข (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา , 2528 ; สำเนาฯ ขจรศิลป์ , 2539)

ทองเรียน อมรัชกุล (2525) ได้รวบรวมความหมายของกิจการนิสิตไว้หลายประการ ดังเช่น

โฮป (Hopke , 1968) กล่าวว่ากิจการนิสิตหมายถึงโปรแกรมของมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัยซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้นิสิตทั้งเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม ได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ในชุมชนทางวิชาการ โดยมีการจัดสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการใน มหาวิทยาลัย ความเจริญงอกงามของนิสิตในด้านสติปัญญา ส่วนตัว จิตวิทยาสังคม และ ร่างกาย โดยให้นิสิตได้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของตนและสังคม

กู๊ด (Good , 1973) มีความเห็นว่า กิจการนิสิตหมายถึง โปรแกรมเฉพาะอย่าง ที่จัดให้แก่นิสิตในระดับอุดมศึกษา ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยมีลักษณะ เป็นการให้คำปรึกษาเป็นส่วนใหญ่ และเกี่ยวข้อง กับสวัสดิการทั้งหมดของนิสิต

เดรสเซล (Dressel , 1973) ให้ความหมายของกิจการนิสิตเป็น 2 ระยะ ทั้งในสมัยโบราณและปัจจุบัน ดังนี้

ในสมัยโบราณ การให้ความหมายของกิจการนิสิตจะจำกัดอยู่เฉพาะในเนื้อหาของการอุดมศึกษาโดยอธิบายเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่

1) กิจการนิสิตหมายถึงการสอนนิสิตในด้านการพัฒนาเจตคติ ค่านิยมและความชอบพวกรักใคร่ วุฒิภาวะ และการฝึกฝนความเป็นผู้นำ โดยไม่คิดหน่วยกิต นอกจากนี้ยังเป็นการสอนผู้บริหารและคณาจารย์ให้ได้ทราบถึงความต้องการและสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนิสิต รวมทั้งทำหน้าที่ในการศึกษาตรวจสอบสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา และมีปฏิสัมพันธ์กับโครงการทางวิชาการของมหาวิทยาลัย

2) กิจการนิสิตหมายถึง การจัดบริการในด้านต่าง ๆ ให้แก่นิสิต เช่น การจัดชุมนุมต่าง ๆ การจัดกิจกรรมเพื่อให้นิสิตผ่อนคลายความเครียด เป็นงานที่ประสานงานกิจกรรมทุกประเภทที่ไม่ใช่งานทางวิชาการ รวมทั้งงานที่เกี่ยวข้องกับวินัยของนิสิต

3) กิจการนิสิต เป็นการทำหน้าที่วิจัยนิสิตในแง่ของการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงความต้องการและปัญหาของนิสิต การประเมินผลโครงการบริการนิสิต และหาวิธีการลดความต้องการของนิสิตในด้านต่าง ๆ

ปัจจุบันนี้ มีการให้คำจำกัดความกิจการนิสิตในแง่ที่เป็นการกระทำที่คล้อยตามหรือส่งเสริมให้ความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัย ได้บรรลุความสำเร็จ โดยการติดต่อกับนิสิตทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม พร้อมทั้งจัดบริการให้แก่นิสิตเหล่านั้น การติดต่อประสานงานและเสริมสร้างประสบการณ์ที่มีผลทำให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษาแก่นิสิต การทำหน้าที่เป็นตัวกลางประสานงานระหว่างนิสิต บิดามารดา คณาจารย์ ผู้บริหารและชุมชน การให้การศึกษากการแปลความหมาย และการให้ข้อเสนอแนะ ในส่วนที่เกี่ยวกับแรงผลักดันทางจิตวิทยาสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการกระทำของนิสิต

จากคำจำกัดความข้างต้นสรุปได้ว่า กิจการนักศึกษา หมายถึง กิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ตั้งแต่การเริ่มรับนักศึกษา จนกระทั่งจบการศึกษาที่ไม่ใช่การเรียนการสอนในห้องเรียนและไม่คิดค่าหน่วยกิต โดยกิจการต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้นักศึกษามีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน และมีความสุขในชีวิต

3.2 ความสำคัญของกิจการนักศึกษา

งานกิจการนักศึกษา เป็นงานที่จำเป็นและสำคัญมากที่จะช่วยให้ผู้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ได้เข้าใจบทบาทหน้าที่และการดำรงชีวิตในอุดมศึกษาได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ สามารถเล่าเรียนได้เต็มความสามารถ เตรียมพร้อมให้เป็นบัณฑิตที่มีงานทำและทำ

ประโยชน์ให้แก่สังคมในอนาคต (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา , 2528) กิจกรรมนักศึกษาช่วยพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านสติปัญญา สังคม เอกลักษณ์ อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ ตลอดจนการช่วยสถาบันอุดมศึกษาในการทำงานบำารุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ มีความสำคัญต่อความคงอยู่ และความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษา และเกี่ยวข้องกับชีวิต นักศึกษาทั้งด้านความเป็นอยู่รวมทั้งความเจริญในทุก ๆ ด้าน (สำเนาวิ ขจรศิลป์ , 2539)

งานกิจกรรมนักศึกษาไม่ว่าจะเป็นด้านใดก็ล้วนมีความสำคัญทั้งต่อตัวนักศึกษา และต่อสถาบัน ซึ่งรวบรวมได้ดังนี้ (รุ่ง พูลสวัสดิ์ , 2530 ; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา , 2528 ; สำเนาวิ ขจรศิลป์ , 2539)

3.2.1 ความสำคัญต่อนักศึกษา

- 1) ช่วยให้นักศึกษามีการปรับตัวได้ดีขึ้น แก้ปัญหาและลดปัญหา ด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา
- 2) ช่วยขัดเกลา ส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ
- 3) หาแนวทางที่จะช่วยให้นักศึกษามีความสมบูรณ์ในชีวิต
- 4) ช่วยดูแลอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยให้นักศึกษา
- 5) ส่งเสริมให้นักศึกษาอยากเรียนรู้ อยากอยู่ในสถาบันเพื่อทำ หน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด
- 6) ตอบสนองความต้องการของนักศึกษา ทั้งด้านร่างกายและ ความมั่นใจ โดยช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาสใช้พลังร่างกาย และความคิด ทำสิ่งที่เป็น ประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
- 7) ช่วยให้นักศึกษาค้นหางานอดิเรก และกิจกรรมการพักผ่อนที่ เหมาะสมกับตนได้
- 8) ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสเปลี่ยนบรรยากาศ และอริยาบถ ผ่อนคลายความตึงเครียด
- 9) ทำให้นักศึกษามีโอกาสพัฒนาตนเองทั้งด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ
- 10) ช่วยให้นักศึกษามีโอกาสได้เสริมสร้างประสบการณ์ในการทำงาน ด้านต่าง ๆ ได้ทำประโยชน์ต่อสังคม ทำให้นักศึกษาเห็นคุณค่าของตนเองและเกิดความรู้สึก ที่ดีต่อตนเอง

3.2.2 ความสำคัญต่อสถาบัน

- 1) ช่วยให้การสอนของสถาบันมีประสิทธิภาพ
- 2) เป็นเครื่องมือที่สำคัญของสถาบันในการพัฒนานักศึกษา
- 3) ทำให้สถาบันบรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษา
- 4) มีส่วนสำคัญในการช่วยเผยแพร่ชื่อเสียงเกียรติคุณของสถาบัน

จะเห็นได้ว่ากิจการนักศึกษามีความสำคัญ ในการที่จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีการศึกษาเล่าเรียนได้อย่างเต็มความสามารถ และมีชีวิตที่สุขสมบูรณ์ จบการศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าได้ต่อไป รวมทั้งยังช่วยให้สถาบันประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

3.3 การดำเนินการด้านกิจการนักศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัยโดยคณะอนุกรรมการพัฒนานักศึกษา (2541) ได้กำหนดมาตรฐานด้านกิจการนักศึกษา เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการประเมินผลงานกิจการนักศึกษาให้ได้มาตรฐาน ซึ่งจะทำให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถประกันคุณภาพทางการศึกษาและรักษาความเชื่อมั่นของสังคมให้คงอยู่ตลอดไป

มาตรฐานนี้เป็นสิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาต้องปฏิบัติ ไม่รวมถึงสิ่งที่สถาบันควรปฏิบัติโดยมีเกณฑ์มาตรฐานหลัก และมาตรฐานในการดำเนินการกิจการนักศึกษาในด้านต่าง ๆ (คณะอนุกรรมการพัฒนานักศึกษา , 2541)

3.3.1 งานวินัยนักศึกษา

วินัยนักศึกษา หมายถึง การดำเนินการใด ๆ เพื่อให้นักศึกษาปฏิบัติ อยู่ในระเบียบแบบแผน (สำเนาฯ ขจรศิลป์ , 2539)

เป้าหมายของงานวินัยนักศึกษา ควรมีดังนี้

- 1) เพื่อเผยแพร่ ตีความกฎ ระเบียบ และให้นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบัน
- 2) เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของนักศึกษาตามกฎหมาย
- 3) เพื่อให้สามารถระงับพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) เพื่อรักษาบรรยากาศของการเรียนการสอนและการพัฒนานักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

ขอข่าของงานวินัยนักศึกษา เช่น กฎ ระเบียบ ต้องเขียนไว้ชัดเจน และเผยแพร่ให้อาจารย์และนักศึกษาทราบ ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับงานวินัยนักศึกษา คือห้องทำงานของหัวหน้างานวินัยนักศึกษา ต้องเป็นห้องที่เป็นสัดส่วนเฉพาะมิดชิด เก็บเสียงให้อยู่ภายในห้องได้ และมีห้องพิจารณาความผิดที่เหมาะสม 1 ห้อง เป็นต้น (คณะอนุกรรมการพัฒนานักศึกษา , 2541)

3.3.2 งานกิจกรรมนักศึกษา

กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมนอกชั้นเรียนที่นักศึกษาจัดขึ้น เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และเพื่อให้เข้าใจตนเองและสังคมดีขึ้น (Good , 1973 อ้างถึงใน สำเนาฯ ขจรศิลป์ , 2538)

เป้าหมายของงานกิจกรรมนักศึกษา คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาร่วมกันจัดกิจกรรมที่มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาและมีคุณภาพดี โดยควรจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- 1) กิจกรรมส่วนกลาง ได้แก่ องค์การนักศึกษา หรือสโมสรนักศึกษา
- 2) กิจกรรมวิชาการ ได้แก่ ชมรม หรือชุมนุมทางวิชาการ เช่น ชมรมคอมพิวเตอร์
- 3) กิจกรรมกีฬา ได้แก่ ชมรมกีฬาประเภทต่าง ๆ
- 4) กิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรม ได้แก่ ชมรมศิลปะหรือวัฒนธรรม เช่น ชมรมดนตรีไทย
- 5) กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ ชมรมกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือสังคม เช่น ชมรมอนุรักษ์
- 6) กิจกรรมนันทนาการ ได้แก่ กิจกรรมเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เช่น การออกกำลังกาย การสังสรรค์

สถาบันควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สนับสนุนกิจกรรมนักศึกษา เช่น อาคารหรือสถานที่ซึ่งใช้เป็นที่ทำการสโมสรหรือชมรม อาคารหรือสถานที่จัดกิจกรรมนักศึกษา อาคารกีฬา สนามกีฬา และอุปกรณ์กีฬาที่เพียงพอต่อการทำกิจกรรมของนักศึกษา รวมทั้งมีรถยนต์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ของสถาบันที่อนุญาตให้นักศึกษาใช้จัดกิจกรรมนักศึกษาได้เมื่อนักศึกษามีความจำเป็นต้องใช้ เป็นต้น (คณะอนุกรรมการพัฒนานักศึกษา , 2541)

3.3.3 งานบริการหอพักนักศึกษา

งานบริการหอพักนักศึกษา หมายถึง การดำเนินการบริการจัดที่พักรักษาให้แก่นักศึกษา โดยมีเป้าหมายของบริการหอพักนักศึกษา ดังนี้

1) ให้บริการที่พักรักษาที่มีความสะอาด สะดวกสบาย และปลอดภัยแก่นักศึกษา

2) มีสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมเพื่อส่งเสริม และสนับสนุน การศึกษาของนักศึกษา

3) มีสภาพแวดล้อมและกิจกรรมเพื่อช่วยพัฒนานักศึกษา

ซึ่งการจัดบริการต่าง ๆ ให้นักศึกษาในหอพักควรมีดังนี้

1) จัดที่พักรักษาที่มีความสะอาด สะดวกสบายและปลอดภัย ในราคาที่ยุติธรรมให้นักศึกษา

2) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในหอพักนักศึกษา เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เติียงนอน ที่นอนและตู้เสื้อผ้า คอมพิวเตอร์ ห้องอ่านหนังสือ โทรทัศน์ โทรศัพท์ น้ำดื่มที่สะอาด หนังสือพิมพ์รายวัน และอุปกรณ์ซักผ้า ให้บริการให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา

3) จัดระบบที่ปรึกษาหอพัก โดยให้มีที่ปรึกษาประจำแต่ละหอพัก นอกจากนี้ต้องจัดระบบการรักษาความปลอดภัยในหอพักนักศึกษาให้มีความปลอดภัยทั้งบุคคลและทรัพย์สิน เป็นต้น (คณะอนุกรรมการพัฒนานักศึกษา, 2541)

3.4 ความเกี่ยวข้องกันระหว่างการดำเนินการด้านกิจการนักศึกษากับความสุขสมบูรณ์

จากการศึกษาของประนอม รอดคำดี (2538) พบว่าพฤติกรรมกรเข้าร่วมกิจกรรมเป็นตัวแปรหนึ่งที่สามารถร่วมพยากรณ์ความสุขสมบูรณ์ของนิสิตนักศึกษา และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขสมบูรณ์ ซึ่งกิจกรรมที่นักศึกษาเข้าร่วมนั้น ถือเป็นงานกิจการนักศึกษาด้านกิจกรรมนักศึกษา ถ้ากิจกรรมนักศึกษาดำเนินการได้มาตรฐาน มีความเหมาะสม นักศึกษาเกิดความพึงพอใจ นักศึกษาจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น การเข้าร่วมกิจกรรม จะทำให้นักศึกษามีโอกาสพัฒนาตนเองทั้งด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ (สำเนา ขจรศิลป์ , 2539) ซึ่งส่งผลต่อความสุขสมบูรณ์ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้

การดำเนินงานวินัยนักศึกษา ที่มีมาตรฐานบรรลุวัตถุประสงค์ จะช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจตนเอง โดยเฉพาะลักษณะที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เช่น อารมณ์ ค่านิยม และระดับคุณธรรม เป็นต้น ส่งเสริมให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเอง พัฒนา

ตนเองให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง เป็นพลเมืองที่ดี และมีส่วนเสริมสร้างและจรรโลงความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม (สำเนาวิ ขจรศิลป์ , 2539) อันเป็นส่วนหนึ่งของการมีความสุขสมบูรณ์ทางด้านอารมณ์และสังคม

งานบริการหอพักนักศึกษา ที่ได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้นักศึกษาอยู่อย่างสะดวกสบาย ปลอดภัย จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นการช่วยให้นักศึกษาเกิดทักษะในด้านสังคม มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น (สำเนาวิ ขจรศิลป์ , 2539) ซึ่งเหล่านี้มีผลต่อความสุขสมบูรณ์ด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม

การดำเนินการด้านกิจการนักศึกษาเหล่านี้ ยังส่งผลต่อพัฒนาการทางการศึกษา ช่วยเชื้อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีและเต็มความสามารถ อันจะส่งผลต่อความสุขสมบูรณ์ทางด้านสติปัญญาโดยตรง การดำเนินการด้านกิจการนักศึกษาดังกล่าวยังส่งผลต่อเนื่องไปถึงความสุขสมบูรณ์โดยรวมด้วย เพราะความสุขสมบูรณ์ทั้ง 6 ด้านนั้นส่งผลถึงกันและกันได้ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงชีวิตด้านหนึ่งด้านใด จะส่งผลกระทบต่อความสมบูรณ์โดยรวมได้ (Hettler , 1992 อ้างถึงใน ประพนอม รอดคำดี , 2538)

นอกจากนี้จากการศึกษาของ ศิริรัตน์ จันทรแสงรัตน์ (2538) ยังพบว่าปัจจัยด้านกิจการนักศึกษาได้แก่ งานหอพัก งานวินัยและพัฒนานักศึกษา และงานกิจกรรมนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล หมายถึงความรู้สึกมีความสุขของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งเกิดจากผลคุณระหว่าง การให้ความพึงพอใจ และความสำคัญต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ตามสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อม ที่มีอยู่ 6 หมวด คือ หมวดสุขภาพ หน้าที่ ชีวิตประจำวัน สังคมและเศรษฐกิจ จิตใจและวิญญาณ และครอบครัว

ในแต่ละหมวดของคุณภาพชีวิตนั้นมีบางส่วนที่มีความสอดคล้องกับความสุขสมบูรณ์ในด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ สติปัญญา การงานอาชีพ และจิตวิญญาณ ดังนั้น การดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษาในด้านงานวินัยนักศึกษา งานกิจกรรมนักศึกษา และงานบริการหอพักนักศึกษา จึงน่าจะมีความเกี่ยวข้องกับความสุขสมบูรณ์และน่าจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขสมบูรณ์เช่นกัน

4. สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย

4.1 ความหมายของสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย

สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษานั้นมีความหมายกว้างขวาง รวมทั้งสิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต และสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลสร้างขึ้น สิ่งที่มีชีวิตในที่นี้คือ พืช สัตว์ และมนุษย์ ส่วนสิ่งไม่มีชีวิตนั้นมีหลายอย่างเช่น อาคาร สถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนขนาด และสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา ส่วนสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลสร้างขึ้นนั้นเช่น กฎ ระเบียบ นโยบาย สภาพสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนบรรยากาศที่บุคคลกลุ่มต่าง ๆ สร้างขึ้น (ลอเรนซ์ ขจรศิลป์ , 2539)

มูสและคณะ (Moos et al. , 1984 อ้างถึงใน ลอเรนซ์ ขจรศิลป์ , 2539) ได้กล่าววาระบบสภาพแวดล้อมหมายถึง สิ่งที่มีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต และสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลสร้างขึ้นในองค์การหนึ่ง

สันต์ อู่อรุณ (2530 อ้างถึงใน นฤมล เกื้อนมา , 2539) ได้กล่าวว่าสภาพแวดล้อมวิทยาลัยหมายถึง ลักษณะของสิ่งเร้าที่มีศักยภาพ ได้แก่ บุคคล สิ่งของวัตถุ สภาพการณ์ทั้งที่เป็นรูปธรรม นามธรรม แนวความคิด ความรู้สึก เหตุการณ์ บรรยากาศ ลักษณะของบริเวณอาคารสถานที่ และสิ่งต่าง ๆ ทั่วไปในสถาบันการศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และการพัฒนาการของนักศึกษาทุกด้าน

โดยสรุปแล้ว สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย หมายถึง ลักษณะของสิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต และสภาพการณ์ต่าง ๆ ในวิทยาลัย ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และการพัฒนาการของนักศึกษา

4.2 ความสำคัญของสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย

สภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษานั้นมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของนักศึกษา ดังที่ ลอเรนซ์ ขจรศิลป์ (2539) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมของนักศึกษามีส่วนสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษามาก พฤติกรรมที่ไม่ดีของนักศึกษา อาจเกิดจากสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีของสถาบันอุดมศึกษาได้ นอกจากนี้สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา ยังมีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนานักศึกษามากเพราะ ถ้าสภาพแวดล้อมไม่ดี เช่น ไม่มีอาคารสถานที่ ไม่มีเครื่องมือที่ดี ไม่มีระบบงานที่ดี กิจกรรมนักศึกษาไม่มีคุณภาพ หรือการต้อนรับน้องใหม่ที่รุนแรง จะทำให้น้องใหม่เกิดปัญหาทางด้านร่างกายและจิตใจ ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาไม่ได้ผลดี ในทางตรงกันข้ามถ้าสภาพแวดล้อมมีความสมบูรณ์ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาได้ผลดี

สภาพแวดล้อมยังมีผลกระทบต่อสุขภาพ จะเห็นได้ว่า โรคภัยไข้เจ็บในปัจจุบัน มีผลจากความสัมพันธ์ที่ไร้ดุลยภาพระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความไร้ดุลยภาพในระบบนิเวศน์ และความไร้ดุลยภาพในร่างกายของคน อันเป็นที่มาของความเจ็บป่วยหลายประเภทอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน เพราะสุขภาพของผู้คนนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมด้วย ดังนั้น การปรับสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ธรรมชาติ จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความปกติสุขของคน (ประเวศ วะสี , 2535)

อีกทั้งสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ยังเป็นปัจจัยภายในอีกประการหนึ่งซึ่งมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการของผู้บริหาร ดังที่ เสริมศรี เวชชะ (2540) ได้มีความเห็นไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในองค์การให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการทำงาน ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการยึดเหนี่ยว จูงใจให้บุคลากรในองค์การทำงานด้วยความรัก และมีความสุข ซึ่งประกอบด้วยอาคารสถานที่ที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน มีความเป็นสัดส่วน และความเป็นส่วนตัวพอสมควร อุปกรณ์สื่อสารสะดวก รวดเร็ว มีอิสระในการใช้ การดำเนินงานขององค์การมีนโยบายเป้าหมายชัดเจน กฎระเบียบข้อบังคับมีความยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็น บุคลากรในหน่วยงานร่วมใจกันทำงาน มีค่านิยมในการทำงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งประเด็นดังกล่าวนับว่าเป็นจุดแข็งที่ผู้บริหารทุกคนต้องสร้างให้เกิดขึ้น

สรุปแล้วสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยมีความสำคัญทั้งต่อนักศึกษา บุคลากร และผู้บริหารของวิทยาลัย สภาพแวดล้อมที่ดี จะช่วยให้นักศึกษามีการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ดีขึ้น บุคลากรและผู้บริหารสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นรวมทั้งลดความเจ็บป่วยอันเกิดจากการดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีได้

4.3 ความเกี่ยวข้องกันระหว่างสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยกับความสุขสมบูรณ์

สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการพัฒนานักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการพัฒนาความสมบูรณ์ด้านสติปัญญา และด้านภาระงานอาชีพของนักศึกษาพยาบาล เนื่องจากวิชาชีพพยาบาลมีศาสตร์และองค์ความรู้ทางการแพทย์ที่ไม่หยุดนิ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นนักศึกษาจะต้องมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีแบบแผนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ เพราะวิธีการเรียนดังกล่าวเป็นลักษณะของบุคคลที่ตั้งใจเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน ชอบค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี จากการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมในวิทยาลัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแบบการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ (วรรณวดี เนียมสกุล , 2538) และนฤมล เกื้อนมา (2539) ยังได้ศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมในวิทยาลัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งการที่มี

ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองและมีแบบการเรียนรู้ที่พึงประสงค์นั้น มีผลต่อความสุขสมบูรณ์ด้านสติปัญญาและด้านกรงานอาชีพโดยตรง เมื่อสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองและแบบการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ดังนั้นสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยก็น่าจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขสมบูรณ์ด้านสติปัญญาและด้านกรงานอาชีพของนักศึกษาด้วยเช่นกัน

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดียังช่วยให้เกิดความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจของนักศึกษาและอาจารย์ ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้ (สุชาติ รัชชกุล , 2537 อ้างถึงใน นฤมล เกื้อนมา , 2539) มีผลต่อความมั่นใจในการเรียน มีส่วนช่วยเสริมสร้างความเจริญงอกงามทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม (นฤมล เกื้อนมา , 2539) และจากการศึกษาของประนอม รอดคำดี (2538) พบว่านิสิตนักศึกษาให้คะแนนต่ำสุดในข้อที่ว่า " สามารถเรียนได้ในสภาพแวดล้อมที่กดดันต่าง ๆ " คุณภาพบริการสวัสดิการและสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนความสุขสมบูรณ์ของนิสิตนักศึกษา อีกทั้งการศึกษาของศิริรัตน์ จันทร์แสงรัตน์ (2538) พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมได้แก่ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา สภาพทางกายภาพของแหล่งฝึกปฏิบัติ สภาพทางกายภาพของวิทยาลัยพยาบาล และจำนวนนักศึกษาในห้องเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้เมื่อสิ่งแวดล้อมป่วย จะมีผลกระทบต่อสุขภาพของคนทั้งทางกายทางจิตใจ และทางสังคม (ประเวศ วะสี , 2535) ดังนั้นสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยน่าจะมี ความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ สติปัญญา การงานอาชีพ และด้านจิตวิญญาณด้วย เพราะความสุขสมบูรณ์ทั้ง 6 ด้าน ส่งผลถึงกันและกันได้ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงชีวิตด้านหนึ่งด้านใด จะส่งผลกระทึอถึงความสุขสมบูรณ์โดยรวมได้ (Hettler, 1992 อ้างถึงใน ประนอม รอดคำดี , 2538)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศไทย

5.1.1 กุลยา ตันติผลาชีวะและคณะ (2533) ศึกษาการออกจากวิทยาลัยกลางคืนของนักศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยศึกษาข้อมูลระหว่างปี 2529 - 2533 รวม 5 ปี จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัด 33 แห่ง แต่มีข้อมูลสมบูรณ์วิเคราะห์ได้ 31 แห่ง พบว่านักศึกษาออกกลางคืน 232 คน จากจำนวนนักศึกษา 23,874 คิดเป็นร้อยละ 0.97 สาเหตุสำคัญที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคืนเรียงตาม

ลำดับมากไปน้อย คือ ทักษะไม่ดีต่อวิชาชีพ การเรียนอ่อน เกิดการเจ็บป่วยทางด้านร่างกาย ระหว่างศึกษา และมีปัญหาสุขภาพจิต

5.1.2 สุจินต์ ยมศรีเคน (2536) ศึกษาปัญหาของนักศึกษาพยาบาลใน วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2535 โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลทุกวิทยาลัย จำนวน 1,264 คน พบว่านักศึกษา พยาบาลมีปัญหาเรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาดังนี้ ปัญหาระดับปานกลางคือ ด้าน กิจกรรม ด้านการเรียน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพอนามัย ปัญหาระดับน้อยคือ ด้านสังคม ด้านการเงิน นักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ทั้ง 4 ชั้นปี มีปัญหาด้านการเรียน ด้านสังคม ด้านสุขภาพอนามัย และด้านกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการเงินและที่อยู่อาศัยมีปัญหาไม่แตกต่างกัน นักศึกษาพยาบาลทั้งสองหลักสูตรที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหาทุกด้านไม่แตกต่างกัน

5.1.3 ปภากร สุวรรณธาดา (2538) ศึกษาความต้องการที่พักอาศัยของ นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ขอนแก่น ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2537 ทุกคณะและทุกชั้นปี จำนวน 9 , 445 คน สุ่มตัวอย่างได้ 400 คน มีข้อมูลวิเคราะห์ได้ร้อยละ 89.57 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่พัก อาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย โดยมีบางส่วนอาศัยอยู่โดยไม่ได้รับสิทธิ รองลงมาไปพัก อาศัยในหอพักของเอกชน ปัญหาของนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย เรียง ตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อยคือ ความปลอดภัยในทรัพย์สิน เสียงรบกวน ห้องน้ำ และห้องส้วม นักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัยมีความพึงพอใจมากในเรื่องที่ตั้ง เพราะสะดวกในการเดินทางและมีความเห็นว่ามหาวิทยาลัยดูแลเอาใจใส่ค่อนข้างน้อย นักศึกษา ไม่ค่อยมีการช่วยกันดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลาง และมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบหอพัก ค่อนข้างน้อย ส่วนที่ไม่พักในหอของมหาวิทยาลัยมีปัญหาสำคัญที่สุดในเรื่อง ความสะดวกใน การเดินทาง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกที่พักของนักศึกษา เรียงตามลำดับความสำคัญจาก มากไปน้อยคือ ความปลอดภัย ราคาค่าใช้จ่าย และความสะดวกสบายในการพักอาศัย นักศึกษามีความเห็นว่า หอพักของมหาวิทยาลัยเหมาะสมกว่าของเอกชน แต่หอพักของ มหาวิทยาลัยไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา นักศึกษามีความพึงพอใจในการบริการ งานของมหาวิทยาลัยเรื่องหอพักระดับต่ำ โดยนักศึกษามีความต้องการในการแก้ปัญหาหอพัก เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ สร้างหอพักให้เพียงพอ ลดความแออัดของห้องพัก และเพิ่มการดูแลความปลอดภัยของนักศึกษาและทรัพย์สิน

5.1.4 ศิริรัตน์ จันทร์แสงรัตน์ (2538) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อม กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 367 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 , 2 , 3 และ 4 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2537 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง คะแนนเฉลี่ยหมวดครอบครัว สุขภาพ จิตใจและจิตวิญญาณอยู่ในระดับสูง ส่วนหมวดสังคมและเศรษฐกิจ หน้าที่ และชีวิตประจำวันอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ สภาพครอบครัวและการเป็นผู้นำในกิจกรรมตำแหน่งกรรมการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเป็นผู้นำในกิจกรรมตำแหน่งประธาน ไรได้นักศึกษา และรายได้ครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลโดยรวม ปัจจัยด้านกิจกรรมนักศึกษาได้แก่ งานหอพัก งานวินัยและพัฒนา นักศึกษา และงานกิจกรรมนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมได้แก่สัมพันธ์ภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา สภาพทางกายภาพของแหล่งฝึกปฏิบัติ สภาพทางกายภาพของวิทยาลัยพยาบาล จำนวนนักศึกษาในห้องเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.1.5 เบญจพร แก้วมีศรี (2539) ศึกษาสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาล 25 แห่ง จำนวน 6, 601 คน พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีสุขภาพจิตไม่ดีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 52.5 ปัญหาสุขภาพจิตเล็กน้อยร้อยละ 34.3 และสุขภาพจิตดีเพียงร้อยละ 13.1 ตัวแปรระดับชั้นปีมีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของนักศึกษาทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไรได้นักศึกษาของครอบครัวต่ำและมีภูมิลำเนาอยู่นอกจังหวัดที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่จะมีปัญหาสุขภาพจิตไม่ดีมากกว่า แต่พบว่าไรได้นักศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต

5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

5.2.1 Larosa (1990) ศึกษาสุขภาพกับผู้บริหารหญิงต่อการรับรู้และการปฏิบัติตัว โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้หญิงที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในองค์กรจำนวน 1,000 คน จากองค์กรต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้หญิงที่อยู่ในตำแหน่งผู้บริหารไม่จำเป็นต้องแก้ไข

สุขภาพของพวกเขา การประเมินคะแนนความสุขสมบูรณ์โดยรวมและภาวะเสี่ยงต่อสุขภาพมีข้อ น่าสังเกตคล้ายคลึงกันทั้งในกลุ่มที่มีอายุ และการศึกษาต่างกัน อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มที่มีความพึงพอใจในชีวิตและมีการสนับสนุนทางสังคมสูงกว่า และภาวะสุขภาพอยู่ในระดับดีมาก มีจุดสำคัญคือ ความพึงพอใจกับการดำรงชีวิตในอาชีพและการดำรงชีวิตของตนเอง รวมทั้งมีความเชื่อว่า พวกเขาควบคุมความพึงพอใจในการดำรงชีวิตนี้ได้ ซึ่งการรับรู้ต่อความพึงพอใจ ในการดำรงชีวิตนี้มีความสัมพันธ์กับคะแนนความสุขสมบูรณ์ระดับสูง

5.2.2 Erfurt, Foote and Herich (1991) ศึกษาโปรแกรมความสุขสมบูรณ์ ในที่ทำงาน โดยศึกษา 4 รูปแบบ เปรียบเทียบประสิทธิภาพในการควบคุมความดันโลหิตสูง ความอ้วน และการสูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างเป็นคนงานจากโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 4 แห่ง จำนวน 500 คน โดยแบ่งดังนี้ โรงงานที่ 1 มีการให้คำแนะนำเฉพาะกลุ่มเสี่ยงต่อการเป็นโรคหลอดเลือดในสมอง โรงงานที่ 2 มีการให้ข้อมูลและจัดชั้นเรียนในการศึกษา ภาวะสุขภาพ โรงงานที่ 3 เพิ่มการติดตามให้คำปรึกษาและจัดรายการของการให้การบำบัดรักษา เป็นประจำ โรงงานที่ 4 เพิ่มองค์การทางสังคมภายในโรงงาน กลุ่มตัวอย่างทุกคนจะได้รับการ ตรวจจนครบ 3 ปี ผลพบว่าระดับของภาวะเสี่ยงที่ขึ้นกว่าเดิมมากในโรงงานที่เพิ่มการติดตามให้ คำปรึกษาและจัดรายการของการให้การบำบัดรักษาเป็นประจำ ส่วนมากผู้ที่มีความดันโลหิตสูง เข้ามารับการรักษาและเห็นได้ชัดว่าความดันโลหิตลดลง การหยุดสูบบุหรี่และลดน้ำหนักของกลุ่ม ตัวอย่างพบว่าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และในกลุ่มที่มีการติดตามให้คำปรึกษาเพิ่มขึ้นมาจะมีการ คงไว้ซึ่งสุขภาพที่ดีขึ้นกว่าในกลุ่มอื่น ๆ จึงเสนอว่า รูปแบบโปรแกรมความสุขสมบูรณ์นั้นควรเป็น การบำบัดระยะสั้น และมีความหลากหลายในการบำบัดเพื่อให้สุขภาพดีขึ้น รวมทั้งติดตามให้ คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือให้มีการตัดสินใจและทำให้สุขภาพดีขึ้นตลอดไป

5.2.3 Tucker and Maxwell (1992) ศึกษาผลของการฝึกยกน้ำหนักต่อ ความผาสุกทางอารมณ์และภาพลักษณ์ต่อตนเองของผู้หญิง ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 60 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 92 คน กลุ่มทดลองใช้เวลา 15 สัปดาห์ ฝึกยกน้ำหนัก 2 วันต่อสัปดาห์ ขณะที่กลุ่มเปรียบเทียบไม่ต้องฝึกยกน้ำหนัก ให้กลุ่ม ตัวอย่างทำแบบวัดความผาสุกและภาพลักษณ์ต่อตนเองก่อนและหลังการทดลอง และในกลุ่ม ทดลองทดสอบความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและไขมันใต้ผิวหนังด้วย ผลพบว่า กลุ่มที่ฝึกยก น้ำหนักมีคะแนนของความผาสุกและภาพลักษณ์ต่อตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนทดลองและสูงกว่ากลุ่ม เปรียบเทียบด้วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผลสรุปรับรองไม่ได้ว่าการฝึกยกน้ำหนักจะไม่เกิด อันตรายใด ๆ กับกลุ่มตัวอย่าง

5.2.4 Foesberg , Bijorvell and Cedermark (1996) ศึกษาความผาสุกและ ความสัมพันธ์ของความผาสุกกับความสามารถในการปรับตัวของผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่และ มะเร็งกระเพาะอาหารก่อนและหลังผ่าตัด กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 79 คน เป็นชาย 36 คน หญิง 43 คน และได้รับการวินิจฉัยโรคว่าเป็นโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่หรือมะเร็งกระเพาะอาหาร ผลพบว่า หลังผ่าตัด 6 สัปดาห์ ผู้ป่วยมะเร็งส่วนมากรับรู้ว่าคุณภาพ การนอนหลับและความสามารถในการ เคลื่อนไหวของพวกเขาดีกว่าก่อนผ่าตัด การเคลื่อนไหวของลำไส้และความเจ็บปวด อាកารดีขึ้นกว่าก่อนผ่าตัด ความสามารถในการปรับตัวมีความสัมพันธ์กับความผาสุกของผู้ป่วย มะเร็ง และผู้ป่วยที่ใช้ชีวิตอยู่กับญาติพี่น้องมีความผาสุกมากกว่าผู้ป่วยที่อยู่ตามลำพัง ปัญหา ที่พบหลังจากจำหน่ายเป็นปัญหาเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว หน้าท้องลำไส้ ความอ่อนเพลีย ความเจ็บปวด การรับประทานอาหาร ความวิตกกังวล นอนหลับยาก และปัญหาบาดแผล

5.2.5 Wu , Tsang and Wainapel (1996) ศึกษาความผิดปกติด้านร่างกาย ในนักศึกษาแพทย์อเมริกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาแพทย์ในโรงเรียนแพทย์ของอเมริกา ที่มี ความผิดปกติด้านร่างกายและยินยอมให้ความร่วมมือในการศึกษา จำนวน 64 คน เป็นชาย 38 คน หญิง 26 คน พบว่า มีความผิดปกติของระบบประสาท ร้อยละ 39 ระบบกระดูก และกล้ามเนื้อร้อยละ 20 ทางอายุรกรรมและศัลยกรรมร้อยละ 13 ทางสายตาร้อยละ 13 และ ความผิดปกติทางหูร้อยละ 9 แต่ในความเป็นจริงความผิดปกติของนักศึกษาที่พบอาจจะสูงกว่าที่ รายงานในครั้งนี้ได้

สรุปได้ว่าจากงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความสุขสมบูรณ์ พบว่า ความสุขสมบูรณ์น่าจะมีปัจจัยมาจาก ระดับชั้นปีที่ศึกษา สภาพครอบครัวและการเป็นผู้นำ กิจกรรม : กรรมการ งานหอพัก งานวินัยและพัฒนานักศึกษา งานกิจกรรมนักศึกษา สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา สภาพทางกายภาพของแหล่งฝึกปฏิบัติ สภาพทางกายภาพของวิทยาลัย จำนวนนักศึกษาในห้องเรียน ความพึงพอใจในการดำรงชีวิต ความพึงพอใจในอาชีพ การสนับสนุนทางสังคม ภาวะสุขภาพ การบำบัดโรคระยะสั้น ความหลากหลายในการบำบัดเพื่อสุขภาพดีขึ้น การติดตามให้คำปรึกษาเพื่อที่จะช่วยเหลือให้ มีการตัดสินใจและทำให้สุขภาพดีขึ้นตลอดไป การฝึกยกน้ำหนัก ความสามารถในการปรับตัว และการให้ชีวิตอยู่กับญาติพี่น้อง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่าการดำเนินการด้านกิจการนักศึกษาและสภาพแวดล้อม ของวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กับความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษาพยาบาลหรือไม่